

Advies rondom toetsen voor de tussenmeting bij interventie op ondersteuningsniveau 3

April 2020

© 2020

Colofon

Dit advies is samengesteld door het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie (www.dyslexiecentraal.nl) in overleg met het Ministerie van OCW en [Cito](#).

Vorige week bracht het Stimuleringsprogramma het advies naar buiten dat scholen zoveel mogelijk de ondersteuning op niveau 2 en 3 voor leerlingen met lees- en/of spellingproblemen moeten blijven continueren. Dat betekent ook dat bij de leerlingen die vanaf januari/februari zijn gestart met een interventie op ondersteuningsniveau 3, het in april tijd is voor een tussenmeting. We krijgen veel vragen van scholen of dit op afstand door kan blijven gaan. Hieronder geven we u adviezen over de verschillende mogelijkheden die er zijn.

Doel van de tussenmeting

De tussenmeting, na 10-12 weken interventie op niveau 3, is voor schoolintern gebruik. De meting laat zien of de extra begeleiding effect heeft. Moet de begeleiding worden voortgezet en/of moet deze worden bijgesteld? Omdat de toetsen niet voor dit moment zijn genormeerd, kunnen de scores alleen worden vergeleken met de scores van het vorige meetmoment (hoofdmeting 2, in januari/februari). Het gaat in de tussenmeting dan ook om een vergelijking van de ruwe scores en de vaardigheidsscores op de toetsen. Zo kan worden bepaald of de leerling zich ontwikkelt en of er verbetering is. Eventueel kan de begeleiding worden bijgesteld voor de volgende interventieperiode, opnieuw 10-12 weken. Voor de tussenmeting wordt in Leidraad geadviseerd om gebruik te maken van dezelfde toetsen die ook bij de voorafgaande hoofdmeting 2 worden gebruikt, zodat de scores van de tussenmeting hiermee vergeleken kunnen worden. In de meeste gevallen gaat het hier om de toetsen DMT, AVI en Cito Spelling, voor respectievelijk woordlezen, tekstlezen en spelling.

Geen thuisafname van LVS toetsen voor alle leerlingen

De toetsen DMT, AVI en Cito Spelling maken deel uit van de vaardigheidstoetsen die gebruikt worden voor het Leerlingvolgsysteem (LVS). Zowel Cito als Kennisnet adviseren om de LVS toetsen nu niet thuis af te nemen, maar de afname hiervan pas weer te doen als de scholen open zijn. Door het ontbreken van een gecontroleerde afname-omgeving in de thuissituatie en het verschil in ondersteuning en werkwijze tussen leerlingen, is geen eerlijke duiding van resultaten en vergelijking met de normscores meer mogelijk. Het gebruikelijke eerstvolgende afnamemoment voor de LVS toetsen is mei/juni. Dit is voor het traject naar de vergoede zorg ook het moment van de 3e hoofdmeting. Als de scholen in mei/juni weer open zijn, kunnen de LVS toetsen dus weer op de

gebruikelijke wijze afgenomen worden. Voor de tussenmeting die voor de meeste leerlingen in april gepland staat, zijn een aantal alternatieven bedacht.

Alternatieven voor de tussenmeting

Wat is er voor de tussenmeting in deze tijd van het Corona-virus wel mogelijk? Er zijn een aantal opties, elk met voor- en nadelen. Het is aan de school, het schoolbestuur en het samenwerkingsverband om – in onderling overleg tussen directie, ib'ers en/of de poortwachter en ouders – een eigen afweging te maken tussen deze voor- en nadelen en te komen tot een professionele keuze die past bij de lokale situatie.

Optie 1: Tussenmeting op afstand

In overleg met Cito is afgesproken dat thuisafname van DMT, AVI en Cito Spelling in deze incidentele gevallen wel mogelijk is, als de meting het doel heeft om de voortgang van de ontwikkeling van een individuele leerling te meten. Het is daarbij heel belangrijk om verantwoord om te gaan met het toetsmateriaal. Daarnaast is het goed om te beseffen dat de afnameconditie thuis anders zal zijn dan op school en dat dit consequenties kan hebben voor de interpretatie van de behaalde toetscores.

Omgaan met toetsmateriaal

Er mag geen toetsmateriaal van de LVS toetsen thuis verspreid worden (dus geen toetskaarten inscannen en thuis laten printen etc.), omdat het hier gaat om beschermd en genormeerd toetsmateriaal. Bij brede verspreiding van dit materiaal bestaat de mogelijkheid dat er door ouders en leerlingen mee geoefend gaat worden en dat het zijn waarde verliest voor de betrouwbaarheid van de metingen in het leerlingvolgsysteem.

Procedure voor toetsen op afstand

In plaats van het materiaal aan ouders te geven, is het mogelijk om bij het toetsen op afstand de toetskaart op het scherm te delen via een online communicatietool (met inachtneming van de privacy en AVG regels). De toetsleider kan dan met een video-belverbinding daarnaast de afname verder begeleiden en scoren. Dit kan op deze manier voor DMT en voor AVI. Zorg er wel voor dat de presentatie van de toetskaarten op het scherm goed in beeld is. Probeer dit eerst uit en zet het zo klaar dat er niet gescrold hoeft te worden terwijl het kind de toetskaart leest.

Cito Spelling is een dictee en kan op afstand afgenomen worden met een video-verbinding, waarbij de toetsleider meekijkt via de video tijdens het schrijven door de leerling. Na afloop van het dictee kan een van de ouders een foto van het gemaakte dictee maken en deze naar de toetsleider sturen, of het gemaakte dictee bij de school afgeven.

Voor de online toetsafname thuis geldt: zorg dat er altijd een ouder bij aanwezig is en dat de omgeving waarin het kind zit zo rustig mogelijk is. Maak met de ouder de afspraak dat er niet geholpen of voorgezegd wordt. Probeer via de video-verbinding goed zicht te houden op de toetsituatie.

Interpretatie van de scores: focus op accuratesse en foutenanalyse

Bij afname van DMT en AVI moet goed beseft worden dat bij deze toetsen ook altijd een tijdsfactor mee speelt voor de score op de toets: er moet zowel accuraat als snel gelezen worden. De meting kan verstoord worden bij een niet optimale afname-conditie, bijvoorbeeld door een haperende verbinding. Je zou de ouder kunnen vragen een video-opname te maken met de telefoon. Mocht het geluid even wegvallen, dan kun je op een later moment de opname terugluisteren voor een zo optimaal mogelijke scoring. Ook kan de meting van de tijd verstoord worden als de leerling bijvoorbeeld thuis wordt afgeleid door andere zaken. Hierdoor kan de eindscore op de toets een minder betrouwbare schatting van de vaardigheid van de leerling geven. Kijk daarom vooral naar de accuratesse bij het lezen en niet zozeer naar de snelheid. Maak een foutenanalyse en haal daar de informatie uit om te bepalen hoe de interventie er in de vervolgperiode uit moet zien.

Bijzonderheden noteren in het Leerlingdossier

Het is heel belangrijk om alle bijzonderheden rondom de thuis afgenomen tussenmeting goed weer te geven in het Leerlingdossier. Noteer ook de verzamelde resultaten op de toetsen en de conclusies die hierop gebaseerd worden voor de voortgang en eventuele aanpassing van de interventie in de tweede periode. Op deze manier wordt het voor de poortwachter beter mogelijk om het Leerlingdossier te beoordelen.

Optie 2: Tussenmeting uitstellen en doorgaan met ondersteuning op niveau 3

U kunt er ook voor kiezen om de tussenmeting uit te stellen naar een later moment, als de scholen weer open zijn. Het voordeel daarvan is dat de afnamecondities beter gecontroleerd kunnen worden en dat daarmee de interpretatie van de scores weer op de standaard manier mogelijk is. Nadeel is dat de tussenmeting dan later in de periode plaatsvindt en er minder bij te sturen valt. In alle gevallen is het belangrijk dat de lopende interventie op ondersteuningsniveau 3 via thuisonderwijs niet onderbroken wordt, maar zoveel mogelijk voortgezet wordt totdat de scholen weer open gaan.

Optie 3: Tussenmeting overslaan: op andere wijze zicht houden op voortgang

Eventueel kan er voor gekozen worden om de tussenmeting over te slaan en op een andere manier zicht te houden op de voortgang van de leerling en de interventie op niveau 3 verder voort te zetten. Voor het traject voor doorverwijzing naar de zorg zijn de resultaten van de drie hoofdmetingen verplicht. Resultaten op de tussenmeting zijn vooral relevant voor het al dan niet bijstellen van de interventie. Wel is het nodig om via de informatie in het Leerlingdossier te onderbouwen dat de geboden hulp op niveau 3 adequaat en op maat is geweest. Het is dan vervolgens aan de poortwachter om te beoordelen of deze onderbouwing voldoende is voor het zicht hebben op de didactische resistentie.

Maak samen in overleg professionele keuzes op maat

Zoals gezegd: het is belangrijk om in onderling overleg tussen directie, ib-er en /of de poortwachter binnen het eigen schoolbestuur of samenwerkingsverband een goede afweging te maken tussen de voor- en nadelen van de hier genoemde opties en zo te komen tot een professionele keuze die past bij de eigen lokale situatie. Mocht u er voor kiezen om de tussenmeting wel op school af te nemen, doet u dit dan alleen indien de RIVM-richtlijnen hierbij goed gevolgd kunnen worden, en in goede afstemming met ouders en leerlingen. Bij vragen of advies over de te nemen gezondheidsmaatregelen kunt u ook contact opnemen met de GGD.

Deel uw ervaringen

Heeft u als school, schoolbestuur of samenwerkingsverband hier specifieke afspraken over gemaakt en wilt u deze delen? Laat het ons weten via info@dyslexiecentraal.nl. Indien mogelijk plaatsen we uw voorbeeld hier, zodat andere besturen of samenwerkingsverbanden hier hun voordeel mee kunnen doen.

Hulp nodig?

Wij realiseren ons dat u en uw collega's voor grote uitdagingen staan. Het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie wil u hier graag bij helpen. Daarom hebben we een speciale advieslijn open gezet, waarbij u al uw vragen rondom de begeleiding van kinderen met lees- of spellingproblemen kunt voorleggen. Wij denken met u mee!

De Dyslexie Centraal Advieslijn

We zijn telefonisch te bereiken op maandag-woensdag-vrijdag van 12.00 – 14.00 uur op telefoonnummer 024 -382 3233. U kunt uw vraag ook mailen naar info@dyslexiecentraal.nl.